

Dosarul nr. 2ra-831/22
2-20157473-01-2ra-13062022

Prima instanță - (Judecătoria Chișinău, sediul Centru) jud: A. Ciubotaru
Instanța de apel - (Curtea de Apel Chișinău) jud: V. Panov, M. Anton, I. Secrieru

DECIZIE

14 septembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

componenta:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Mariana Pitic
Victor Burduh
Dumitru Mardari

examinând recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și
recursul declarat de Constantin Ababii,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Constantin
Ababii împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu
Procuratura Generală a Republicii Moldova și Ministerul Finanțelor al Republicii
Moldova, cu privire la repararea prejudiciului material, moral și compensarea
cheltuielilor judiciare,

împotriva deciziei din 24 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 14 decembrie 2020, Constantin Ababii a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală a
Republicii Moldova, Ministerul Finanțelor, solicitând încasarea din bugetul de stat,
cu titlu de prejudiciu material a sumei de 24 500 lei cheltuieli de asistență juridică, a
sumei de 5 000 lei cheltuieli de transport și a sumei de 260 000 lei cu titlu de
prejudiciu moral.

În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că a fost învinuit timp de 6 ani.
Astfel, prin Ordonanța procurorului în Procuratura raionului Edineț V. Chistruga din
27 septembrie 2013, a fost pus sub învinuire pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute
de art.179 alin. (1) Cod penal, fiind primul act în consecutivitatea calendaristică ce
determină calcularea termenului urmării penale și aflării în calitate de inculpat
pentru calcularea prejudiciului moral.

Ulterior, prin Ordonanța procurorului în Procuratura raionului Edineț,
Alexandru Plîngău din 18 mai 2014 privind aplicarea măsurii preventive, i s-a aplicat
măsura preventivă - obligația de a nu părăsi țara.

A menționat că la 23 octombrie 2013 cauza penală de învinuire a fost remisă pentru examinare în fond în instanța de judecată, iar potrivit rechizitoriului transmis, organul de urmărire penală l-a pus sub învinuire pe 13 capete de acuzare.

Pe cele 11 capete de acuzare, acțiunile lui au fost calificate către organul de urmărire penală în baza art.179 alin. (1) Cod penal.

Prin sentința din 30 iunie 2016 a Judecătorei Edineț, a fost achitat integral pe toate cele 11 capete de acuzare calificate în baza art.179 alin.(1) Cod penal.

A susținut că ilegalitatea acțiunilor organului de urmărire penală și a procuraturii de a susține pe o durată de 6 ani învinuirea pe 11 capete de acuzare sub semnele infracțiunii de violare de domiciliu a fost constatată și de Colegiul Penal al Curții Supreme de Justiție prin decizia nr.1ra-163/19 din 16 aprilie 2019, care a menținut sentința primei instanțe.

Astfel, consideră că este evidentă violarea clară a drepturilor și intereselor lui prin învinuirea timp de 6 ani pentru o infracțiune din care ab initio era clar imposibilitatea săvârșirii violării de domiciliu pe un teren (bun) ce aparține.

La fel, a fost învinuit pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (1) și (3) Cod penal.

Însă, prin aceeași sentință a Judecătorei Edineț din 30 iunie 2016, a fost achitat integral și pe capătul de acuzare calificat în baza art.287 alin.(3) Cod penal.

Iar, procesul penal intentat în baza art.287 alin. (1) Cod penal a fost încetat în temeiul art.332 alin. (2) și art. 391 alin. (2) Cod de procedură penală, pe motiv că fapta constituie o contravenție, cu încetarea procesului contravențional și liberarea de răspundere contravențională în legătură cu expirarea termenului de prescripție.

Reclamantul a menționat că prin aceeași sentință a Judecătorei Edineț din 30 iunie 2016, a fost recunoscut vinovat și condamnat doar în baza art.152 alin. (2) lit. d) Cod penal la 5 ani închisoare, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei pe o perioadă de probațiune de 2 ani.

În context, a reiterat că din 13 capete de acuzare imputate, unul singur a fost considerat de instanță ca întemeiat și probat, iar pentru celelalte 12 capete de acuzare a fost „persecutat” timp de 6 ani (23 septembrie 2013 prima ordonanță de punere sub învinuire - până la data pronunțării deciziei Curții Supreme de Justiție din 16 aprilie 2019) prin nenumăratele audieri ale organului de urmărire penală, măsurile preventive aplicate în privința sa, cheltuieli de asistență juridică, imaginea desconsiderată în fața societății și tot stresul de nedescris, fără a fi administrate probe concludente, fără a cerceta existența sau nu a elementelor infracționale, fapte care au și fost dezaprobat de instanța de judecată, achitându-mă pe aceste capete.

Mai mult ca atât, deși potrivit actului de învinuire, infracțiunea a fost comisă la data de 18 august 2013, prescripția răspunderii contravenționale, în speță, fiind scadentă la data de 18 august 2014, fiind vădită expirarea termenului de prescripție, organul de urmărire penală intenționat în scopul de a distruge imaginea și a-i amplifica suferințe emoționale reclamantului a înaintat învinuirea în instanță solicitând condamnarea acestuia, acțiuni vădit ilicite.

Prin urmare, constată cu certitudine ilegalitatea acțiunilor organului de urmărire penală de a-l menține în calitate de învinuit, inculpat timp de 6 ani, contrar principiului fundamental al prezumției nevinovăției și in dubio pro reo în situația în care lipseau orice probe care ar fi evidențiat existența unei infracțiuni și vinovăția subsemnatului.

În drept, reclamantul a invocat prevederile Legii nr.1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Prin hotărârea din 10 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Constantin Ababii împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală și Ministerul Finanțelor, cu privire la repararea prejudiciului material, moral și compensarea cheltuielilor judiciare, ca fiind neîntemeiată.

La 8 iulie 2021, Constantin Ababii a declarat apel împotriva hotărârii, solicitând casarea acesteia și emiterea unei hotărâri noi, prin care acțiunea să fie admisă integral.

Prin decizia din 24 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis apelul declarat de Constantin Ababii.

S-a casat hotărârea din 10 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu adoptarea unei hotărâri noi după cum urmează:

S-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Constantin Ababii.

S-a încasat din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul lui Constantin Ababii, suma de 5 000 lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

În rest acțiunea s-a respins ca neîntemeiată.

La 21 aprilie 2022, Ministerului Justiției a declarat recurs împotriva deciziei din 24 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând să fie admis recursul, casată integral decizia și menținută hotărârea din 10 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

În motivarea recursului, a invocat că decizia instanței de apel este neîntemeiată și pasibilă de casare, în temeiul prevederilor art. 432 alin. (2) lit. c) și alin. (4) din Codul de procedură civilă.

În acest sens, a susținut că instanța de apel a aplicat eronat normele de drept material ce țin de repararea prejudiciului cauzat prin pretenziile acțiunilor ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Or, în vederea invocării prevederilor Legii nr.1545 din 25 februarie 1998, este important și necesar să se constate ilegalitatea actului procedural emis de către organul de drept. Dacă se demonstrează printr-un act judecătoresc de dispoziție irevocabil că acțiunile întreprinse de către organul de urmărire penală sunt/au fost ilegale, atunci dreptul la despăgubire apare indiferent de faptul dacă este vinovată sau nu persoana.

La caz, instanța de apel nu a menționat expres care anume act, ce indică ilegalitatea măsurilor întreprinse, este în măsură să justifice răspunderea statului.

La materialele cauzei nu există niciun act procedural definitiv și irevocabil prin care s-a stabilit ca fiind ilegale acțiunile organului de urmărire penală.

În consecință, referitor la aspectul dat, consideră că instanța de apel în mod nejustificat a dispus admiterea acțiunii, în condițiile în care prezenta cerere nu întrunește toate condițiile de aplicabilitate ale Legii nr.1545.

De asemenea, a invocat că intimatul Constantin Ababii nu este în drept de a pretinde repararea prejudiciului cauzat în urma pretenziilor acțiunilor ilicite ale

organelor de urmărire penală, procuraturii, deoarece prin sentința din 30 iunie 2016 acesta nu a fost achitat pe toate capetele de acuzare.

În susținerea argumentului dat, a invocat că art. 65 alin. (3) din Codul de procedură penală, care prevede că persoana în privința căreia sentința a devenit definitivă se numește: condamnat, dacă sentința este, parțial sau integral, de condamnare; achitat, dacă sentința este integral de achitare.

Prin urmare, susține că este justă poziția instanței de fond, precum că în privința intimatului Constantin Ababii nu a fost emisă o sentință judecătorească irevocabilă de achitare integrală a acestuia.

Sub acest aspect, odată ce în privința intimatului n-a fost emisă o sentință de achitare integrală, este evident că acesta nu este în drept de a pretinde repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Or, prin sentința Judecătoriei Edineț din 30 iunie 2016, intimatul a fost declarat vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 152 alin.(2) lit. d) Cod penal, fiindu-i stabilit un termen de 5 ani închisoare în penitenciar de tip închis. S-a dispus în baza art.90 Cod penal suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate lui Constantin Ababii pe un termen de probă de 2 ani, dacă nu va săvârși o nouă infracțiune și prin comportare exemplară va îndreptăți încrederea acordată.

Respectiv, reținând prevederile art. 65 alin. (3) din Codul de procedură penală, observă că intimatul a fost condamnat prin această sentință. Or, persoana în privința căreia sentința a devenit definitivă se numește condamnat, dacă sentința este, parțial sau integral, de condamnare.

A conchis că intimatul solicită repararea prejudiciului în urma pretinselor acțiuni ilicite, în baza unei sentințe de condamnare, fapt ce este contrar prevederilor Legii nr.1545/1998.

La 11 mai 2022, prin intermediul poștei (f.d.15), Constantin Ababii a declarat recurs împotriva deciziei din 24 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând să fie admis recursul și modificată decizia prin majorarea cuantumului despăgubirii pentru prejudiciul moral de la 5 000 lei până la 260 000 lei.

În motivarea cererii de recurs, Constantin Ababii a invocat că instanța de apel a interpretat în mod eronat prevederile art.11 din Legea nr.1545 din 25 februarie 1998, în partea cuantumului satisfacției echitabile prin prisma jurisprudenței CEDO acordând o sumă excesiv de micșorată în raport cu prejudiciul suferit.

Astfel, a susținut că deși este de acord cu decizia și constatările instanței de apel, consideră suma de 5 000 lei ca fiind excesiv de neînsemnată în raport cu realitățile actuale și suferințele cauzate de acțiunile organelor procuraturii.

A menționat că în cauze similare dar ca durată mult mai minore decât prezenta speță, Curtea Europeană a acordat prejudicii în mărime de 5 000 euro (Vetrenko c. Moldovei, Mitrofan c. Moldovei).

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Referitor la termenul de declarare a recursurilor, Colegiul constată că decizia din 24 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost comunicată reprezentanților recurenților prin intermediul poștei electronice, la 4 aprilie 2022 (vol. II, f.d.230).

Din acest considerent, Colegiul consideră că recursurile au fost declarate în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

La 13 iunie 2022, în adresa intimațiilor a fost expediată copia cererilor de recurs cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței.

Prin referința depusă la 7 iulie 2022, avocatul Tudor Leșan, în numele intimatului Constantin Ababii, a solicitat declararea recursului depus de Ministerul Justiției ca fiind inadmisibil.

Alte referințe la recursurile declarate nu au fost depuse.

Prin încheierea din 7 septembrie 2022 a Curții Supreme de Justiție, recursurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Constantin Ababii au fost considerate admisibile.

În conformitate art. 441 din Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Conform art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Art. 444 din Codul de procedură civilă, prevede că recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

La caz, Colegiul a considerat inoportună invitarea acestora, întrucât argumentele expuse în cererea de recurs au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite verificarea legalității hotărârilor atacate.

În cauza CtEDO Covalenco vs. Moldova nr.72164/14 16 septembrie 2020, Curtea a statuat că este necesar organizarea unei audieri: a) în cazul în care există necesitatea de a evalua dacă circumstanțele au fost stabilite corect de către autorități (a se vedea Malhous vs. Republica Cehă [MC], nr. 33071/96, § 60, 12 iulie 2001); b) atunci când circumstanțele cer ca instanța să-și formeze propria impresie referitoare la justițiabili, prin acordarea dreptului de a explica propria lor situație personală, în mod direct sau prin intermediul unui reprezentant (a se vedea Göç, pre-citată, § 51; Miller, pre-citată, § 34 in fine; și Andersson vs. Suedia, nr. 17202/04, § 57, 7 decembrie 2010); c) în cazul în care instanța are nevoie de a obține o clarificare cu privire la anumite detalii, inter alia prin intermediul unei audieri (a se vedea Fredin v. Suedia (nr. 2), 23 februarie 1994, § 22, Seria A nr. 283-A, și Lundevall vs. Suedia, nr. 38629/97, § 39, 12 noiembrie 2002).

În speță, toate punctele de drept care puteau exista, pot fi cercetate și soluționate în mod obiectiv pe baza înscrisurilor și documentelor prezente la dosar.

În esență, părțile au avut posibilitatea să prezinte poziția în scris și să răspundă la argumentele părților adverse.

Astfel, verificând decizia contestată, în lipsa părților, în raport cu criticile formulate, în limitele controlului de legalitate și temeiurilor de drept invocate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, consideră recursul declarat de Constantin Ababii neîntemeiat și care urmează a fi respins, iar recursul Ministerului Justiției întemeiat și care urmează a fi admis, cu casarea integrală a deciziei din 24 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău și menținerea hotărârii din 10 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din considerentele ce succed.

În conformitate cu art.445 alin.(1) lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și, după caz, hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Colegiul judiciar consideră necesar să menționeze, că nu va formula un răspuns detaliat pentru fiecare argument al recursului, ci va analiza doar motivele decisive pentru soluționarea prezentei cauze (a se vedea cauza García Ruiz vs. Spania (Marea Cameră), 21 ianuarie 1999, parag.26; Moreira Ferreira vs. Portugalia (nr.2) (Marea Cameră); 11 iulie 2017, parag.84, 98).

Astfel, circumstanțele cauzei prezentate de părți și determinate de instanțele de judecată în fazele procesuale anterioare denotă, că temei pentru înaintarea acțiunii în instanța de judecată a constituit faptul intentării în privința lui Constantin Ababii a unei cauze penale în baza art.179 alin. (1), art.287 alin. (1), (3) și art.152 alin. (2) lit. d) din Codul penal și măsurilor procesuale luate de organele de urmărire penală în această cauză, care ulterior s-a finalizat cu o sentință de achitare în partea infracțiunilor prevăzute de art.179 alin. (1) și art.287 alin. (1), (3) din Codul penal.

Reclamantul a considerat că odată achitat irevocabil de comiterea acestor infracțiuni, este îndreptățit să se adreseze în instanță în vederea reparării prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală și procuraturii, potrivit Legii nr.1545 din 25 februarie 1998.

Examinând acțiunea, prima instanță a considerat-o neîntemeiată și a respins-o, motivând că în privința lui Constantin Ababii nu a fost emisă o sentință judecătorească irevocabilă de achitare integrală a acestuia, astfel că acesta nu este în drept de a pretinde repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Prima instanță a reținut că potrivit art. 65 alin. (3) din Codul de procedură penală, persoana în privința căreia sentința a devenit definitivă se numește: 1) condamnat, dacă sentința este, parțial sau integral, de condamnare; 2) achitat, dacă sentința este integral de achitare.

Reținând că în privința reclamantului a fost emisă sentință de achitare pe învinuirile în baza art.179 alin.(1) și în baza art.287 alin.(3) Cod penal, încetarea procesului în baza art.287 alin.(1) Cod penal, fiind recunoscut vinovat și condamnat

doar pe un capăt de acuzare în baza art.152 alin.(2) lit. d) Cod penal, instanța de apel a decis casarea hotărârii primei instanțe și admiterea parțială a acțiunii, prin prisma art. 3 și art. 6 din Legea nr.1545 din 25 februarie 1998 și art.1422 alin.(1), (3) Cod civil (în redacția de până la 1 martie 2019).

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră concluziile instanței de apel neîntemeiate, rezultate din interpretarea și aplicarea eronată a normelor de drept material, fapt care constituie temei de casare a deciziei și menținere a hotărârii primei instanțe.

Respectiv, instanța de recurs consideră întemeiate criticile aduse de reprezentantul recurentului Ministerul Justiției referitor la netemeinicia soluției instanței de apel.

În susținerea opiniei enunțate, Colegiul menționează că în conformitate cu art. 1 din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545 din 25 februarie 1998, prezenta lege constituie actul legislativ de bază care reglementează cazurile, modul și condițiile de răspundere patrimonială a statului pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile ilicite comise în procesele penale și contravenționale de organele de urmărire penală, de procuratură și de instanțele judecătorești.

Potrivit art. 2 din aceeași Lege, prin acțiuni ilicite se înțelege acțiuni sau inacțiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenții, ale organului de urmărire penală sau ale instanței de judecată, care exclud vinovăția acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere și nu poate fi judecată, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcție de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanța de judecată, manifestate prin încălcarea intenționată a normelor procedurale și materiale în timpul procedurii penale sau contravenționale (infrațiuni).

Potrivit cu art. 3 alin. (1), în conformitate cu prevederile prezentei legi, este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma: a) reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau țara, tragerii ilegale la răspundere penală; b) condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunității; c) efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziției, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcție), precum și în urma altor acțiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice; d) supunerii ilegale la arest contravențional, reținerii contravenționale ilegale sau aplicării ilegale a amenzii contravenționale de către instanța de judecată; e) efectuării măsurilor speciale de investigații cu încălcarea prevederilor legislației; f) ridicării ilegale a documentelor contabile, a altor documente, a banilor, a ștampilelor, precum și în urma blocării conturilor bancare.

Totodată, art. 6 din Legea menționată, prevede că dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul: a) devenirii definitive și irevocabile a sentinței de achitare; b) scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeiuri de reabilitare; c) adoptării de către instanța judecătorească a hotărârii cu privire la anularea arestului

contravențional în legătură cu reabilitarea persoanei fizice; d) adoptării, de către judecătorul de instrucție, în condițiile art.313 alin.(5) din Codul de procedură penală, în privința persoanei achitate sau scoase de sub urmărire penală, a încheierii privind declararea nulității actelor sau acțiunilor organului de urmărire penală sau organului care exercită activitate specială de investigații.

Astfel, raportând cadrul legal aplicabil speței la circumstanțele constatate în cadrul examinării cauzei în fond, Colegiul lărgit relevă că pentru aplicabilitatea dispozițiilor Legii menționate, în fiecare caz în care se pretinde încasarea despăgubirilor materiale și morale cauzate prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, urmează să existe și să fie întrunite cumulativ atât circumstanțele prevăzute de art.3, cât și circumstanțele prevăzute de art.6, în consecință normele legale menționate mai sus sunt indisolubile una față de alta și nicidecum nu pot fi aplicate separat.

În acest sens, pentru ca persoana să poată pretinde la repararea din contul Statului a prejudiciului material și moral în temeiul Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, trebuie să existe temeiuri prevăzute de art.3 și art.6 al Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998, ceea ce în speță nu s-a constatat, evidențiindu-se substanțial netemeinicia și lipsa de suport legal a acțiunii examinate.

Astfel, instanța de apel interpretând în mod eronat cadrul legal aplicabil speței, a concluzionat că Constantin Ababii este în drept să pretindă repararea prejudiciului cauzat în temeiul sentinței din 30 iunie 2016 a Judecătoriei Edineț, or aceasta în sensul art. 6 al Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998, nu poate fi privită drept o sentință de achitare deoarece pe un capăt de acuzare Constantin Ababii a fost condamnat.

Urmează a fi apreciate critic alegațiile reclamantului din acțiune, însușite de către instanța de apel în motivarea deciziei sale, precum că achitarea lui Constantin Ababii de comiterea infracțiunilor prevăzute de art.179 alin.(1), art.287 alin.(3) Cod penal și încetarea procesului în baza art.287 alin.(1) Cod penal, îl îndreptățește să solicite repararea prejudiciului cauzat, or actul judecătoresc irevocabil emis în cadrul unui proces penal, nu poate fi privit doar sub un aspect, dar în ansamblul său. Procesul penal în privința lui Constantin Ababii nu a fost finalizat cu o sentință de achitare de toate capetele de acuzare, fapt care ar demonstra caracterul ilicit al tuturor acțiunilor întreprinse de organul de urmărire penală și procuratură pe parcursul acestui proces, din contra a fost soldat cu descoperirea unei infracțiuni și constatarea vinovăției persoanei culpabile.

În baza celor constatate nu este posibil de delimitat nici acțiunile organului de urmărire penală care ar putea fi constatate drept ilicite, în sensul art. 6 lit.c) din Lege, pe de altă parte nici reclamantul nu a prezentat probe că ar fi contestat la judecătorul de instrucție, în modul prevăzut de lege, acțiunile organului de urmărire penală și procurorului și că instanța ar fi constatat încălcări sau abateri în cadrul procesului penal.

În conexiunea celor expuse, Colegiul conchide că în speță, nu există nici un act procedural definitiv și irevocabil a judecătorului de instrucție, sau a organului ierarhic superior, prin care s-a stabilit ca fiind ilegale acțiunile organului de urmărire penală, iar reclamantul Constantin Ababii ar fi fost achitat integral pe toate acuzațiile

care i-au fost aduse în cadrul procesului penal, ceea ce impune casarea deciziei instanței de apel.

Iar, în conexiunea celor expuse, Colegiul consideră că în speță urmează a fi menținută hotărârea primei instanțe.

Ținând cont de natura litigiului și de marja de apreciere a instanței de judecată, Colegiul judiciar opinează că a examinat principalele întrebări juridice puse în prezenta cauză și că nu este necesar să se pronunțe separat în privința motivelor invocate în recursul declarat de Ministerul Justiției și de către Constantin Ababii, cu privire la fondul cauzei civile.

Acestea, în esență, nu au forță juridică de a influența prezenta soluție pe caz (a se vedea, printre alte autorități, cauza Kamil Uzun vs. Turcia, hotărârea din 10 mai 2007, § 64; cauza Centrul pentru Resurse Juridice în numele lui Valentin Câmpeanu vs. România (Marea Cameră), hotărârea 17 iulie 2014, § 156).

Din considerentele arătate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a respinge recursul declarat de Constantin Ababii, de a admite recursul declarat de Ministerul Justiției, de a casa decizia din 24 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, cu menținerea hotărârii din 10 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

În conformitate cu art. art. 444, 445 alin. (1) lit. a), f) și alin. (3) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de către Constantin Ababii.

Se admite recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

Se casează integral decizia din 24 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău și se menține hotărârea din 10 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Constantin Ababii împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, cu privire la repararea prejudiciului material, moral și compensarea cheltuielilor judiciare.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Galina Stratulat

Mariana Pitic

Victor Burduh

Dumitru Mardari